

Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Tulostavoiteasiakirja 2023

SISÄLLYSLUETTELO

Tulostavoiteasiakirja 2023	1
1 Yhteiskunnallinen vaikuttavuus	2
1.1 Lisäämme elinvoimaa	3
1.1.1 Työllisyysasteen nostaminen.....	3
1.1.2 Pk-yritykset uudistuvat ja kasvavat monipuolistaen elinkeinorakennetta.....	4
1.1.3 Elinkeinojen vastuullisuuden edistäminen	11
1.1.4 Saavutettavuuden edistäminen	13
1.1.5 Koulutus- ja osaamistaso nousee, ja osaavan työvoiman saatavuus paranee.....	13
1.2 Tavoittelemme hiilineutraaliutta	17
1.2.1 Hiilineutraaliuden edistäminen.....	17
1.2.2 Kiertotalouden ratkaisut.....	18
1.2.3 Edistämme ilmastonmuutokseen sopeutumista.....	19
1.2.4 Luonnon monimuotoisuus ja vesien tila	20
1.2.5 Kestävä kaupunkikehitys	22
1.3 ELY-keskuksen aluekohtainen strateginen tavoite.....	24
2 Toiminnallinen tuloksellisuus.....	24
2.1 Asiakkuudet, digitalisaatio ja yhteiset toimintatavat.....	24
3 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen	28
4 Erikoistumis- ja keskitetyt tehtävät	29
5 Voimassaolo ja seuranta.....	29
5.1 Liite.....	30
6 Allekirjoitukset.....	30

Toiminta-ajatus

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset edistävät alueellista kehittämistä hoitamalla valtionhallinnon toimeenpano- ja kehittämistehtäviä alueilla.

Yleistä

ELY-keskuksen tulostavoitteet perustuvat hallitusohjelmaan, AVI-ELY -strategia-asiakirjaan, eri hallinnonalojen strategioihin sekä ottavat huomioon hallituksen aluekehittämispäätöksen ja maakuntaohjelmien linjaukset.

ELY-keskukset hyödyntävät aktiivisesti sekä virastokokonaisuuden eri tehtäväalueiden, että ELY-keskusten keskinäisiä yhteistyömahdollisuuksia tässä tulossopimuksessa määriteltyjen tavoitteiden saavuttamiseksi. ELY-keskukset toimivat tiiviissä vuorovaikutuksessa ja yhteistyössä kumppaniverkostojen kanssa edistäessään alueen elinvoimaa, kestäväää kasvua ja tulevaisuutta sekä hyvinvointia ja sisäistä turvallisuutta.

Pitkän aikavälin strategiset linjaukset

ELY-keskuksen pitkän aikavälin strategiset linjaukset ovat yhteneväiset AVI-ELY -strategia-asiakirjan kanssa.

ELY-keskukset osallistuvat aktiivisesti uuden strategiakauden valmisteluun ja erilaisten aluehallinnon rakennevaihtoehtojen määrittelyyn sekä arviointiin. Tuomme ennakoivasti ohjaavien tahojen käyttöön tietoa alueiden tilasta ja aluehallinnon toimintaa koskevista mahdollisuuksista ja kipupisteistä.

ELY-keskukset toimivat valmius- ja varautumistoimintaa koskevien alueellisten verkostojen aktiivisena jäsenenä. Tiivistämme yhteistyötä Huoltovarmuuskeskuksen sekä alueellisten kumppanien kesken. Tuotamme verkostoihin monialaista tietoa ja osaamista sekä luomme tilannekuvaa omassa organisaatiossamme, alueellamme ja ohjaavien tahojen suuntaan. Varaudumme hoitamaan lakisääteiset tehtävämme kaikissa turvallisuustilanteissa, minkä lisäksi kehitämme yhdessä ohjaavien tahojen kanssa valmiuksiamme vastata valmiuslaissa meille asetettujen erityistehtävien hoitamista poikkeustilanteissa.

1 Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Yhteiskunnallinen vaikuttavuus on jaettu strategiaan painopisteisiin *Lisäämme elinvoimaa ja Tavoittelemme hiilineutraaliutta* AVI-ELY -strategia-asiakirjan mukaisesti ja hallitusohjelmaan perustuen. AVI-ELY -strategian strateginen painopiste *Turvaamme hyvinvointia ja yhdenvertaisuutta* on sisällytetty poikkieleikkaavasti kohtiin *Yleistä ja Toiminnallinen tuloksellisuus*. ELY-keskukset osaltaan edistävät valtion aluehallinnon yhteisten

strategisten painopisteiden tavoitteiden toteutumista. ELY-keskus toteuttaa ja ottaa huomioon omassa toiminnassaan Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelman mukaiset toimenpiteet, jotka koskevat viraston tehtäviä. Tästä toiminnasta ELY-keskus raportoi säännönmukaisesti myöhemmin erikseen annettavan ohjeen mukaisesti. Virasto varmistaa Suomen kestäväen kasvun ohjelman (RRF-väline) toimeenpanossaan sisäisen valvonnan, seurannan ja raportoinnin toimivuuden EU:n RRF-asetuksen (2021/241) ja kansallisen RRF-toimeenpanosäädöksen ”Laki Euroopan unionin elpymis- ja palautumistukivälineen hallinnoinnista, valvonnasta ja tarkastuksesta” (537/2022) vaatimukset huomioiden.

1.1 Lisäämme elinvoimaa

1.1.1 Työllisyysasteen nostaminen

Tavoite: *Työllisyysaste nostetaan 75 prosenttiin vuoden 2023 loppuun mennessä.*

Keskeisimmät toimenpiteet:

Osallistumme TE-palveluita koskevan uudistuksen alueelliseen valmisteluun ja palveluiden mahdollisimman sujuvaan siirtoon valtiolta kunnille. Tuemme muutoksen kohteena olevaa henkilöstöä ja osallistumme aktiivisesti ELY-keskusten uudenlaisen toimijuuden määrittelyyn ja rakentamiseen.

Parannamme työmarkkinoiden kohtaantoa nopeuttamalla työpaikkojen täyttymistä ja lyhentämällä työttömyysjaksojen kestoja. Tämä toteutuu panostamalla asiakkuuksien vahaan alkuun, tehostamalla työnvälitystä ja asiakkaiden ohjausta palveluihin uuden asiakaspalvelumallin mukaisesti.

Teemme vaikuttavia palveluhankintoja, joilla tavoitellaan työllistymisiä tai investointeja osaamiseen ja työelämävalmiuksiin.

Edistämme koko työvoimapotentiaalin laajempaa hyödyntämistä. Tällä hetkellä suurin työvoimapotentiaali on yli 55-vuotiaat, osatyökykyiset ja pidempään työttömänä olleet, joiden työllistymistä edistämme mm. kohdentamalla palkkatukea ja muita työvoimapalveluita näihin kohderyhmiin. Kytkeimme kansallisen työkykyohjelman sen tavoitteiden mukaisesti osaksi asiakasprosessia ja palveluhankintoja.

Lisäämme uuden asiakaspalvelumallin mukaisesti henkilökohtaista ja yksilöllistä palvelua TE-toimiston työnhakijoille, jotta voimme vastata erilaisiin palvelutarpeisiin. Työvoimapalveluita uudistetaan tukemaan nopeaa uudelleen työllistymistä. Erityisesti työttömyyden alun palveluja tehostetaan ja mahdollistetaan entistä paremmin työttömien erilaiset, yksilölliset tarpeet.

Teemme laaja-alaista yhteistyötä kuntien, kumppaneiden ja palveluntuottajien kanssa. Yhteistyö Pohjois-Savon alueella toteutettavan työllisyyden kuntakokeilun kanssa luo perustan alueellisille palveluille. Eri toimijoiden yhteistyöroolit työllisyyden hoidossa toimivat hyvin ja asiakas saa tarvitsemansa palvelut yhteistyöverkostosta.

12.12.2022

Käynnistämme Ukrainalaisten osaaminen käyttöön - hankkeen, jonka toimenpiteinä kar-
toitamme ukrainalaisten maahan muuttaneiden asiakkaiden osaamista ja edistämme
heidän työllistymismahdollisuuksiaan.

Lisäämme työelämän vetovoimaa ja luomme polkuja työvoiman ulkopuolelta takaisin tai
ensimmäistä kertaa työmarkkinoille.

Aktivoimme työllisyysastetta lisääviä ESR-hankkeita maakunnan alueella ja toimimme
yhteistyössä tavoitteiden toteutumiseksi. Aktivoimme erityisesti koko työvoimapotentiaa-
lin hyödyntämiseen ja siihen liittyvään kehittämistoimintaan.

Teemme aktiivista työnantajien ja yritysten kontaktointia.
Seuraamme aktiivisesti työmarkkinoiden muutoksia ja pidämme valmiustilaa yllä mah-
dollisiin äkillisiin rakennemuutostilanteisiin. Olemme muutosturvapalveluiden osalta luo-
tettava kumppani ja työnantajien tukena koko prosessin ajan.

Mittari	2023 Tavoite	2024 Alustava tavoite	2025 Alustava tavoite	2026 Alustava tavoite
Käynnissä olevien työttö- myysjaksojen keskimää- räinen kesto, vk (TA)	48	54	54	54
Virta yli 3 kuukauden työttömyyteen, % (TA)	38	36	36	36
Rahoitetuissa hankkeissa keskimäärin syntyvät työ- paikat yrityksissä (työpaikkakerroin)	3	3	3	3

TA = tavoite sisältyy valtion talousarvioon

1.1.2 Pk-yritykset uudistuvat ja kasvavat monipuolistaen elinkeinorakennetta

Tavoite: *Suomen tutkimus-, kehitys- ja innovaatiomenot ovat 4 % bruttokansantuotteesta vuo-
teen 2030 mennessä. ELY-keskukset edistävät t&k&i tavoitetta erityisesti tukemalla pk-
yritysten uusien tuotteiden, palvelujen ja tuotantomenetelmien kehittämiseen liittyviä
hankkeita.*

Keskeisimmät toimenpiteet:

Pohjois-Savon ELY-keskus aktivoi pk-yrityksiä t&k&i kehittämiseen sekä edistää ja kan-
nustaa pk-yrityksiä kehittämään uusia tuotteita, palveluita ja ratkaisuja. Samalla tuetaan
kasvua ja tuottavuutta edistäviä innovaatioita.

Pohjois-Savon ELY-keskus tukee ja edistää uusien innovaatio-, ekosysteemi- ja oppi-
misympäristöjen kehittämistä. T&k&i-toimien tukemisessa korostuu erityisesti vihreään

12.12.2022

siirtymään liittyvä innovaatiotoiminta ja uuden teknologian käyttöönotto sekä muut vihreän siirtymän mukaiset palvelut, kuten kiertotalouspalvelut.

Pohjois-Savon ELY-keskus kannustaa pk-yrityksiä kehittämään kilpailukykyään osana globaaleja arvoverkostoja ja investoimaan aikaisempaa enemmän tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaan sekä hyödyntämään uusien teknologioiden sekä digitalisaation mahdollistamia uudenlaisia ratkaisuja liiketoiminnassaan.

ELY-keskus tukee alueella yritysten rahoituksen saatavuutta t&k&i toimintojen kehittämisessä. ELY-keskus tukee omilla rahoitusvälineillään alueen yritysten investointeja osamisen ja kansainvälisen kasvun kyvykkyyteen. ELY-keskus toimii aktiivisesti osana kansallista rahoittajien yhteistyöverkosta. Yleisillä kehittämishankkeilla luodaan yrityksille vahva toimintaympäristö. Kehitetään alueen vahvuuksiin pohjautuvia ekosysteemejä ja mahdollistetaan alueen yritysten aktiivinen osallistuminen kansallisiin ja kansainvälisiin innovaatioverkostoihin. Tuetaan alueen koulutuksen ja tutkimuksen vahvuuksia ja edistetään niiden käytännön työelämäyhteistyötä. Yritysten käytännönläheisen t&k&i-toiminnan tueksi edistetään vahvaa yhteistyötä sekä korkeakoulujen että ammatillisten oppilaitosten kanssa.

Mittari: *ELY-keskusten toimenpiteet tki- tavoitteen edistämiseksi (rahoituspalvelut, innovaatioympäristöjen ja liiketoimintaekosysteemien edistäminen sekä innovatiivisten julkisten hankintojen hyödyntäminen) (sanallinen)*

Pohjois-Savon ELY-keskus edistää erityisesti liiketoimintaekosysteemien luomista Pohjois-Savon omien osaamiskärkien näkökulmasta, jotta alueelta voidaan jatkossa tarjota alueellisiin vahvuuksiin nojaavaa erikoisosaamista sekä kohdentaa huippuosaamista muiden alueiden erikoisosaamisen tueksi. Aktivoimme ja toimimme aktiivisesti näiden ekosysteemien edistämiseksi. Osallistumme Pohjois-Savon yhteisen Export2x tiekartan toteuttamiseen. Tavoitteena on tuplata vientiyritysten määrä vuoteen 2030 mennessä.

Osallistumme TEM:n sekä Kuopion kaupungin välisiin ekosysteemineuvotteluihin, ja osaltamme tuemme sopimuksen täytäntöönpanoa mm. rahoittamalla pilotteihin osallistuvien yritysten kehittämishankkeita. Osallistumme MAL-sopimuksen toteuttamiseen.

Panostamme seuraaviin älykkään erikoistumisen liiketoimintaekosysteemeihin:

- terveys ja hyvinvointi, hyvinvointiteknologia
- kone- ja energiateknologia, konevalmistus
- puunjalostus
- elintarviketuotanto
- matkailu
- vesiosaaminen

Tavoitteena on lisätä yritysten vientiä ja vientipotentiaalia. Seurantamittarina on näiden toimialojen vientitilastot, joita seurataan yhdessä maakunnan liiton kanssa. Toimimme esimerkiksi rohkeiden innovatiivisten kehityshankkeiden edistämiseksi ja tuemme yritysten henkilöstön monimuotoistumista ja kansainvälistymistä. Pyrimme mahdollistamaan nykyistä laajempaa ja kansainvälisempää TKI-toimintaa luomalla edellytyksiä kansainvälisten tutkijoiden ja opiskelijoiden osallisuudelle.

12.12.2022

Tavoitteena yritysrahoituksen maksimaalinen hyödyntäminen yritysten kehittämistoimenpiteissä Toimimme yhteistyössä Pohjois-Savon liiton kanssa kehittämissympäristöjen ja liiketoimintaekosysteemien rakentamisessa. Hyödynnämme mahdollisuuksien mukaan yrityksen kehittämispalveluita alueen yritysten t&k&i-kehittämisen aktivoimisessa ja vahvistamisessa.

Tavoitteena on edistää alueen elinkeinoelämän älykästä erikoistumista erityisesti tärkeän vientisektorin yritysten osalta. Tavoitteena on edistää Pohjois-Savon valmistavan teollisuuden osalta digitaalisuuden astetta (IoT, robotisaatio ja tekoäly).

Edistämme ja mahdollistamme yritysten välistä yhteistyötä alueellisesti, kansallisesti sekä kansainvälisesti uusien tuotteiden, palveluiden ja innovaatioiden kaupallistamiseksi ja kansainvälistämiseksi. Tuemme alueen vahvuuksiin pohjautuvia klustereita ja niiden yrityksiä verkottumaan jo toimivien ekosysteemien kanssa. Näitä ovat Pohjois-Savon energia-klusteri, agri-food -klusteri, bio- ja kiertotalouden ekosysteemi, Kuopion vesiklusteri, DigiCenterNS sekä Kuopio Health -verkosto.

Uuden EU-ohjelmakauden varojen, erityisesti JTF:n, käyttöä edistetään tiedotus- ja aktiivointitoimenpiteillä. JTF-käyttöön laaditaan yhteinen toimeenpanosuunnitelma maakunnan liiton kanssa.

Aktivoidaan yritysten kehittämishankkeita, jotka kytkeytyvät laajempiin toimintaympäristön yhteiskehittämishankkeisiin (uusi alueellinen TKI-rahoitus ja valtakunnallinen EAKR:n Innovaatio- ja osaamisverkosto).

Merkittävässä hankkeissa sujuvoitetaan YVA-, lupa-, valvonta-, liikennesuunnittelu-, rahoitus- ja kaavaprosessien yhteensovittamista tarjoamalla mahdollisuutta ennakkoneuvotteluun mahdollisimman aikaisessa ja tarkoituksenmukaisessa vaiheessa.

Tavoite: *Aktiivointitoimien avulla yhä useampi yritys kehittää toimintaansa kasvun mahdollistamiseksi*

Keskeisimmät toimenpiteet:

RR-ELYn vastuulla.

Maaseuturahoituksen osalta osallistutaan EU-rahastojen yhteisiin aktiivointitoimiin sekä käynnistetään uuden CAP-kauden toimet yritysten kehittämiseksi. Pohjois-Savon TE-toimisto ja ELY-keskus vahvistavat suunnitelmallisesti EURES-palveluiden täysimääräistä hyödyntämistä sekä EURES-palveluiden markkinointia. Tässä hyödynnetään mm. TE-Live.fi -palvelua.

Mittari	2023 Tavoite	2024 Alustava tavoite	2025 Alustava tavoite	2026 Alustava tavoite
Kasvu CRM-järjestelmään kirjattujen liidien määrä (kpl)	170	150	30	30

12.12.2022

Tavoite: *ELY-keskukset sitoutuvat yhteisten Team Finland -tavoitteiden edistämiseen ja kehittävät yhteistyötään TF-verkoston toimijoiden kanssa.*

Keskeisimmät toimenpiteet:

Pohjois-Savon ELY-keskus sitoutuu Team Finland -tavoitteiden edistämiseen ja toimii aktiivisesti verkostoyhteistyön kehittämiseksi maakunnan alueella. Yhtenä keskeisenä toimenpiteenä on Kasvu CRM -asiakkuudenhallintajärjestelmän täysimääräinen hyödyntäminen asiakkuustyön pohjana. Lisäksi Pohjois-Savon ELY-keskus sitoutuu yhteisiin Team Finland -viestinnän ja brändin käytön linjauksiin.

Pohjois-Savon ELY-keskus koordinoi ja vetää Pohjois-Savon maakunnan Team Finland -verkostoa. Team Finland -koordinaatioon on nimetty ELY-keskuksen kasvu- ja kansainvälistymiskoordinaattori, joka vastaa tavoitteellisesta toiminnasta ja Team Finland -verkoston toiminnan kehittämisestä yhteistyössä hallinnonalan muiden toimijoiden kanssa, erityisesti Finnveran, Business Finlandin, TE-toimiston ja ulkoministeriön kanssa. Pohjois-Savossa toimii aktiivinen Team Finland -aluetiimi, jonka vastuulla on alueen potentiaalisten kansainvälistyvien yritysten aktivointi.

Maakunnan Team Finland -alueverkostoon kuuluvien toimijoiden, kuten kuntien elinkeino-oyhtiöt, kauppakamari, yrittäjäjärjestö, kanssa käydään vuositapaamisia, joissa suunnitellaan asiakkuusyhteistyötä.

Pohjois-Savon pidemmän aikavälin tavoitteena on vientiyritysten määrän merkittävä kasvattaminen. Alueellisen Team Finland -verkoston toiminta tukee tämän tavoitteen toteutumista ja ylipäättään viennin edistämistä. Keskeisenä tavoitteena on pk-yritysten kansainvälisen kasvun kiihdyttäminen monin eri keinoin.

Alueellinen Team Finland -verkosto ja ELY-keskuksen kasvu- ja kansainvälistymiskoordinaattori edistää lisäksi Pohjois-Savoon suuntautuvia kansainvälisiä investointeja ja kansainvälistä matkailua sekä vahvistaa alueellista kansainvälistymisosaamista.

Tavoitteena on edelleen kehittää alueen oppilaitosten mahdollisuuksia olla mukana tiiviimmin Team Finland -yhteistyössä sekä generoida kehittämishankkeita, jotka edistävät aktiivista asiakaslähtöistä toimintamallia. Lisäksi huomioimme maaseutu- ja kalatalousrahaston osana Team Finland -työtä.

Mittari: *ELY-keskuksen kehittämistoimenpiteet Team Finland -tavoitteiden edistämiseksi (sanallinen)*

Team Finland -verkoston ydintavoite on viennin edistäminen ja pk-yritysten kansainvälisen kasvun kiihdyttäminen.

Käynnistämme tiekartan tekemisen yhdessä kumppaneiden kanssa vientiyritysten määrän tuplaamiseksi pidemmällä aikavälillä. Osana tätä työtä täsmennetään Team Finland -kumppaniorganisaatioiden roolit alueellisesti, jotta TF-ydintoimijoiden ja keskeisten

12.12.2022

kumppanien palvelut toimisivat yhteen asiakaslähtöisemmin. Maakunnallinen Export2x tiekartta vientiyriytysten määrän tuplaamiseksi on laadittu ja toimenpiteet käynnistetään.

Tunnistamme, aktivoimme ja sparraamme pk- ja midcap-yrityksiä käyttämään Team Finland -verkoston ydintoimijoiden kansainvälistymispalveluja ja varmistetaan niiden sujuva palvelupolun käyttö kansallisten palveluiden piiriin.

Järjestämme, tuemme ja aktivoimme vientiä ja kansainvälistä kasvua kiihdyttäviä tapahtumia ja tilaisuuksia, jotta kasvupolun eri vaiheissa olevat yritykset saavat tarvittavia palveluita

Aktivoimme ESR-kehittämishankkeita ja muiden rahoitusinstrumenttien käyttöä kehittämistoiminnan generoimiseksi.

Kannustamme yrityksiä hyödyntämään kansainvälistä rahoitusta (e.g. H2020) ja verkotumaan osaksi kansainvälisiä hankkeita ja konsortioita.

Tuomme esille kansainvälisiä markkinamahdollisuuksia ja Team Finland -kansainvälisen verkoston tukea kansainvälisille markkinoille pääsyssä.

Käynnistämme uusia kasvuun ja kansainvälistymiseen liittyviä toimenpiteitä yhteistyössä alueen sekä kansallisten toimijoiden kanssa, joita ohjaamme ja tuemme vaikuttavuuden varmistamiseksi.

Verkoston tavoitteena on lisäksi Suomeen suuntautuvien kansainvälisten investointien ja matkailun edistäminen sekä osaamisen vahvistaminen.

Toimimme aktiivisesti Invest in Finland ja Visit Finland toiminnan edistämiseksi sekä alueellisen toiminnan yhteensovittamiseksi valtakunnallisiin toimiin. Osallistumme Lakeland -yhteistyöhön ja tuemme alueen toimijoiden yhteistyön kehittymistä.

Osaavan työvoiman saatavuuden turvaamiseksi aktivodaan alueellisen Talent Hub -toiminnan käynnistäminen ja rakennetaan palveluita osaavan työvoiman saatavuuden turvaamiseksi. Yrityksille tuodaan esiin henkilöstön kansainvälistymisen ja kansainvälisten osaajien hyödyt yrityksen kansainvälistymisessä. Yritysten kansainvälistymistä tuetaan mm. työvoimakoulutuksilla sekä markkinoidaan Business Finlandin Talent Explorer -rahoitusta.

Otamme asiakkuudenhallintajärjestelmän (KasvuCRM) täysimääräisesti käyttöön ja välitämme sitä kautta aktiivisesti liidejä TF-organisaatioiden välillä.

Vahvistamme yhdessä verkoston kanssa viestintää kansainvälistymisen ja Team Finland -palveluista sekä niiden vaikuttavuudesta.

Tavoite: *Yritysrahoitusta saavat pk-yritykset kasvavat uudistamalla liiketoimintaansa ja kansainvälistymällä.*

ELY-keskus tekee yhdessä TE-toimiston kanssa tavoitteellista yhteistyötä asiakkaiden kontaktoimiseksi. Tavoitteena on kartoittaa yritysten palvelutarpeita ja edistää pk-yritysten liiketoiminnan ja kansainvälistymisen tavoitteita sekä edistää työllisyyttä.

Kehittämishankkeissa rahoitettavilla toimenpiteillä kannustetaan pk-yrityksiä kehittämään uusia tuotteita, palveluita ja ratkaisuja varsinkin kansainvälisille markkinoille sekä ottamaan käyttöön tuottavuutta ja kasvua edistäviä innovaatioita sekä hyödyntämään kiertotalouden ja muita vähähiilisiä ratkaisuja. Pk-yrityksiä kannustetaan myös kehittämään kilpailukykyään osana eri arvoverkostoja, kehittämään uusia ansaintamalleja ja hyödyntämään digitalisaation mahdollistamia ratkaisuja liiketoiminnassaan ja tuottavuuden parantamisessa.

Pohjois-Savossa avainaloja kehittämisen kannalta ovat alueen vahvat liikkuvia koneita valmistavat yritykset, teknologiateollisuuden yritykset ja energiateknologian yritykset. Lisäksi merkittävää kasvupotentiaalia on biotalouden yrityksissä, elintarvikesektorilla sekä terveys- ja hyvinvointiteknologia alueella. Matkailu yhdessä muun Järvi-Suomen kanssa muodostaa myös merkittävää kansainvälisen kasvun potentiaalin.

Maaseuturahoituksen osalta painopiste on uuden CAP-kauden käynnistäminen ja aktiivinen viestintä uusista mahdollisuuksista. Tavoitteena on, että maaseutualueille syntyy uutta liiketoimintaa ja uusia yrityksiä ja olemassa olevien yritysten toimintamahdollisuudet paranevat. Maaseutuyrittäjyys on monipuolista ja uudistuvaa ja yrityksissä hyödynnetään laajalti maakunnan tutkimus- ja koulutusosaamista.

Mittari	2023 Tavoite	2024 Alustava tavoite	2025 Alustava tavoite	2026 Alustava tavoite
Rahoitetuissa hankkeissa syntyvä liikevaihdon kasvu yrityksissä, liikevaihtokerroin (arvio)	4	4	4	4
Rahoitetuissa hankkeissa syntyvä viennin kasvu yrityksissä, vientikerroin (arvio)				
Rahoitetuissa pk-yritysten hankkeissa syntyvät patentit ja muut aineettomat oikeudet, kpl (arvio)				

Tavoite: *Korkeaa arvonlisää tuottavien palveluiden, luovan talouden, kulttuurimatkailun ja kulttuurialan työpaikat lisääntyvät, osuus BKT:sta nousee ja työntekijöiden työskentelyedellytykset paranevat.*

Edistetään alueen vetovoimaa ja elinvoimaa edistävien palveluiden ja toimintaympäristöjen kehittymistä vahvistamalla kulttuurin, luovan talouden ja urheilun toimintaedellytyksiä ja yrittäjyyttä. Vahvistetaan järjestöjen kykyä edistää kulttuurin ja urheilun saavutettavuutta. Vahvistetaan alojen työllisyyttä tukemalla työn eri muotojen toimintaedellytyksiä. Tuetaan alueen vetovoimaisten kulttuuri- ja luontomatkailukohteiden rakenteita ja pk-

12.12.2022

yriytysten toimintaedellytyksiä kehittää liiketoimintaansa niiden yhteydessä. Vahvistetaan kansallispuistojen kiinnittymistä osaksi alueellisia arvoverkostoja ja edistetään Pohjois-Savon kulttuuriympäristöjen arvostusta ja hyödynnettävyyttä.

Mittari: *Korkeaa arvonlisää tuottavien palveluiden, luovan talouden, kulttuurimatkailun ja kulttuurialan toimintaedellytysten tukemista edistävät toimet (sanallinen).*

Pohjois-Savon ELY-keskus toimeenpanee työ- ja elinkeinoministeriön ja opetus- ja kulttuuriministeriön yhteistyönä laaditun Luovan talouden tiekartan linjauksia erityisesti yrityksille suunnattujen kehittämispalveluiden osalta. Edistetään luovien alojen yritysten kasvua sekä alueellisia luovien alojen hubeja.

Uusien osaamisalojen kasvua edistetään työvoimakoulutuksella ja muilla osaamista lisäävillä toimenpiteillä. Osaamisen vahvistamiseen hyödynnetään ESR-hankerahoitusta. Tällä hetkellä on käynnissä Luova Veto -hanke, joka toteuttaa osallistujien tarpeista lähteviä valmennuksia ja kokeiluja luovien alojen liiketoiminnan ja työllisyyden kasvattamiseksi, yhteistyön lisäämiseksi ja toimintaedellytysten parantamiseksi. Hankkeessa tehdään Pohjois-Savon luovien alojen kehittämissuunnitelma alan toimijoiden kanssa.

Tuemme kehittämistä AVEK:n kanssa yhteistyössä CreMA -rahoituksella, yritysten kehittämispalveluilla ja mahdollisuuksien mukaan yritysten kehittämisavustuksella sekä muilla soveltuvilla rahoituksilla ja palveluilla.

Rahoitetut ja aktivoidut kulttuuri- ja luontomatkailua tukevat hankkeet:
Pohjois-Savon ELY-keskus edistää monipuolisten kulttuurisisältöisten palveluiden kehittymistä, jossa hyödynnetään paikallisen ja alueellisen kulttuurin vahvuuksia. Tuemme kulttuurimatkailun tuotekehitystä ja palvelurakenteiden, kulttuurireittien luomista ympärivuotisen matkailun lisäämiseksi.

Kulttuurimatkailun lisäksi kiinnostus luonnon hyvinvointivaikutuksia kohtaan on kasvussa. Luontomatkailussa korostuu matkailun kestävyys. Kestävyyden tavoittelussa korostuvat tuotteiden ja palvelujen laadun parantaminen, ympäristövastuullisten asiakkaiden odotuksiin vastaaminen ja asiakkaiden ohjaaminen kestäviin kulutusvalintoihin. ELY-keskus kannustaa ja edistää korkeampaa laatua ja asiakaslähtöisen ja räätälöidyn palvelun tarjontaa kehittyvään ja muuttuvaan kysyntään.

Kulttuurialan sekä kulttuuriympäristön edistämistä tukeva rahoitus:
Käytetään Cultura-säätiön asiantuntijapalveluita (kulttuurin, dialogin ja osallisuuden hyödyntäminen ja tiedonvälityksen parantaminen) venäjänkielisten kaksisuuntaisen kotoutumisen edistämiseen suomalaiseen yhteiskuntaan. Tuetaan Ukrainasta tulleiden pakolaisten auttamista ja sodan vaikutusten lieventämistä taiteen ja kulttuurin alalla.

Kehitämme kulttuuriympäristöä ja suuntaamme rahoitusta kulttuurihistoriallisesti arvokkaan rakennuskannan kunnossapitoon. Rakennerahastovaroin tuetaan kulttuuri- ja taidekasvatuspalveluiden uusia muotoja sekä kulttuurin saavutettavuutta.

ELY-alueen luovan alan rahoitus
Edistämme korkeaa arvonlisää tuottavien palveluiden ja luovan osaamisen edistämistä kehittäviä hankkeita sekä teemme alueellista ja alueiden välistä yhteistyötä keskeisten toimijoiden kanssa.

12.12.2022

Yhteistyön kehittyminen:

Tavoitteiden toteuttamiseksi teemme pitkäjänteistä poikkihallinnollista ja eri sektoreiden välistä yhteistyötä, osaamisen ja tiedon vahvistamista ja uusien toimintatapojen luomista.

1.1.3 Elinkeinojen vastuullisuuden edistäminen

Tavoite: *Edistetään erilaisten elinkeinojen vastuullisuutta ja kilpailukykyä, maa-, metsä-, kala- ja puutarhatalouden sekä palvelualojen kehittämishankkeita, matkailuelinkeinon toimintaedellytyksiä, kalastuselinkeinojen toimintaedellytyksiä kasvattaen kalatalouden arvoketjun arvoa sekä uusiutuvien luonnonvarojen kestävää hyödyntämistä. Edistetään vastuullisen ja uudistuvan ruokajärjestelmän kilpailukykyä ja alan yritysten vientiedellytyksiä.*

Keskeisimmät toimenpiteet:

Edistämme vastuullista toimintaa pk-yrityksissä, joka on strateginen väline lisätä pk-yrityksen kilpailukykyä, vastata kestäväen kehityksen haasteeseen ja kehittää toimintaansa. Lisäämme tähän liittyen tietoperustaa uusiutuvien ja kierrätettävien materiaalien sekä uusiutuvan energian käytössä, tuotteiden elinkaaren pidentämisestä, resurssitehokkuuden ja kiertotalouden mahdollisuuksista. Edistämme osaltamme myös mahdollisimman kestävää yritystoimintaa uusiutumattomia luonnonvaroja alueella hyödynnettäessä.

Maatalousvalvonnasta huolehditaan suunnitelmien mukaisesti. Toteutetaan monitorointia. Rahoitetaan investoinneilla kehittyviä tiloja uudistumaan yleisen kysyntäkehityksen vaatimalla tavalla, erityisesti alueelle tärkeillä maito-, liha-, ja marjatiljoilla. Tilatason kannattavuuden parantaminen eri keinoin on hyvin tärkeää, koska kustannuskriisin vaikutukset ovat voimistuneet edelleen.

ELY-keskus vastaa kasvinterveyden valvonnasta Ruokaviraston ohjauksessa. Toteutetaan tehtyjen suunnitelmien mukaisesti valvontaa.

Koko ruokaketjussa korostuu aiempaan verrattuna huoltovarmuus ja ruokaturva kokonaisuudessaan. Painotamme kaikissa toimissamme ruoantuotantoa alueella. Fossiiliriippuvuutta vähennetään edelleen vahvasti. Haasteellinen kustannustilanne ja epävarma maailmantilanne edellyttävät tarvittaessa joustavaa toimintaa ja nopeaa reagointia mahdollisiin muutoksiin.

Autamme asiakkaitamme menestymään läpi koko ketjun pellolta pöytään.

Erityisenä painopistealueena on maatalouden lantojen ja muiden sivuvirtojen hyödyntäminen mm. energiaksi. Lisäksi panostetaan alueelle tärkeään nurmitalouteen. Tehdään tiivistä yhteistyötä Järvi-Suomen maaseudun ympäristö- ja ilmasto-ohjelman toteuttamisessa.

Järjestetään kalanjalostuksen investointeja ja kehittämisrahoitusta koskeva koordinoiva yhteistyö toimialueen kuuden ELY-keskuksen yritysrahoituksen ja rakennerahastoyksiköiden kanssa (yritystukilain uudistus). Kohdennetaan EMKVR-ohjelman toimenpiteitä erityisesti alkutuotannon lisäämistä edistäviin investointeihin ja kehittämistoimenpiteisiin, valmistaudutaan vesiviljelyinnovaatio-ohjelman rahoittamiseen, osallistutaan linjauksien

12.12.2022

laatimiseen ja uusien rahoitusinstrumenttien käyttöönottoon. Tuetaan kaupallisen kalastuksen lupa-alueiden lisäämistä ja aloitetaan kaupallisten kalastajien lupahakemusten käsittely kalastuslain 13 § mukaisesti. Järjestetään tietojen kokoaminen ELY-keskusten myöntämistä kaupallisen kalastuksen luvista.

Toteutetaan kotimaisen kalan edistämishjelmaa kohdentamalla toimenpiteitä alkutuotannon lisäämiseen sekä paikallislähtöisen järvikalan saatavuuteen, logistiikkaan ja lisäarvotuotteiden kehittämiseen. Tuetaan yritysten uudistumista ja kilpailukyvyyn parantamista. Lisätään huoltovarmuutta edistämällä vesiviljelytuotannon kasvua yhteistyössä yritysten ja tutkimuksen kanssa ja antamalla asiantuntija-apua suurten kiertovesihankkeiden käynnistys- ja valmistelutyössä. Parannetaan kalojen terveyteen, tuotanto-olosuhteisiin ja hyvinvointiin liittyviä tekijöitä. Varmistetaan kirjolohen poikastuotannon kestävä kasvu. Annetaan asiantuntija-apua ja ohjausta uusille yrittäjille ja kalaLeadereille, Edistetään raputalouselinkeinoja tehostamalla rapukantojen hyödyntämistä ja lisäämällä rapukauppaa ja -jalostusta toteuttamalla uudistettua rapustrategiaa.

Vaelluskalakantojen elvyttämiseksi toteutetaan nousuohjelmaa Järvi-Suomessa tavoitteena vaellusyhteyksien palauttaminen valmistelemalla erityisesti patojen purkuhankkeita. Osallistutaan Kokemäenjoen vaelluskalojen palauttamista koskevaan selvitys- ja mallinnustyöhön. Jatketaan järvilohityöryhmän työskentelyä ja aloitetaan järvilohen viestintäsuunnitelman toimeenpano. Perustetaan Saimaan nieriän seurantaryhmä ja toteutetaan Pro-Saimaannieriä -ohjelmaa. Järjestetään Heinäveden reitin taimenen hoito ja laaditaan koskien kunnostusohjelma.

Tuetaan vapaa-ajan kalatalouden kehittämisstrategiaa ohjaamalla ja tukemalla kalatalousalueita kestävä kalastuksen ja kalavarojen hoidon järjestämisessä, tukemalla kalastusta ja vesille pääsyä edistäviä rakenteita, tekemällä kalakantojen elinvoimaisuutta ja monimuotoisuutta lisääviä kalastuksensääätelypäätöksiä sekä ohjaamalla rahoitusta kalastusharrastuksen edistämiseen. Ollaan valmiita käynnistämään uuden rapustrategian seurantaryhmän työskentely.

Ohjataan ja avustetaan kalatalousalueiden käyttö- ja hoitosuunnitelmien toimeenpanoa sekä seurantaan tarvittavan tiedon hankkimista. Koordinoidaan kalatalouden edistämistarjojen myöntämisen kohdentamista sekä painopisteiden valintaa. Ohjataan YA-järjestelmässä kalatalouden edistämismäärärahojen ja kalatalousalueiden toimintavarojen myöntöjärjestelmän jatkokehitystä. Koordinoidaan ja valmistellaan kalastuslain soveltamiseen liittyviä yhdenmukaisia linjauksia, aineistoa ja tiedotteita hallinnon kesken. Valmistellaan ja tehdään vesialueiden omistajien kanssa saimaannorpan suojelua koskevia sopimuksia, jos pesimäalueet laajenevat. Jatketaan norppasopimusten ja niihin kuuluvien maksatusten digitalisaatioprosessia. Valmistaudutaan avustamaan KAVERI-järjestelmän uudistustyössä.

Matkailuelinkeinon kehittämisessä edistetään matkailun kestävyttä. Kestävyyden tavoittelussa korostuvat tuotteiden ja palvelujen laadun parantaminen, vähäpäästöinen liikkuminen sekä ympäristövastuullisten asiakkaiden odotuksiin vastaaminen ja asiakkaiden ohjaaminen kestäviin kulutusvalintoihin. ELY-keskus kannustaa ja edistää korkeampaa laatua ja asiakaslähtöisen ja räätälöidyn palvelun tarjontaa kehittyvään ja muutuvaan kysyntään.

Mittari	2023 Tavoite	2024 Alustava tavoite	2025 Alustava tavoite	2026 Alustava tavoite
Elintarvikeketjun turvallisuus ja vastuullisuus (säädösten vaatimukset täyttävien elintarvikeketjun toimijoiden osuus), %	90	90	90	90

1.1.4 Saavutettavuuden edistäminen

Tavoite: Väylänpidon toimenpiteet on kohdistettu asiakastarpeiden ja vaikuttavuuden perusteella. Myös alemman tieverkon kuntoon panostetaan.

Keskeisimmät toimenpiteet:

Perusväylänpidon rahoitus kohdistetaan Väyläviraston ohjauksen mukaisesti. Toimenpiteillä pyritään mahdollisimman suureen vaikuttavuuteen niin kohdevalinnan, ajoituksen kuin kunnostusmenetelmienkin osalta. ELY-keskus käy jatkuvaa vuorovaikutusta sidosryhmien kanssa ja huomioi ylläpidon ohjelmien laadinnassa asiakastarpeet.

Mittari	2023 Tavoite	2024 Alustava tavoite	2025 Alustava tavoite	2026 Alustava tavoite
Henkilövahinkoon johtaneiden onnettomuuksien määrä maanteillä (kpl)	182	177	173	168
Kansalaisten tyytyväisyys maanteiden palvelutason (asteikolla 1—5)	2,8	2,8	2,9	2,9
Raskaan liikenteen tyytyväisyys maanteiden palvelutason (asteikolla 1—5)	2,5	2,5	2,6	2,6

1.1.5 Koulutus- ja osaamistaso nousee, ja osaavan työvoiman saatavuus paranee

Tavoite: Koulutus- ja osaamistaso nousee, ja osaavan työvoiman saatavuus paranee

Keskeisimmät toimenpiteet:

12.12.2022

ELY-keskuksella on vahva alueellinen koordinaatirooli alueellisessa osaamisen ja ohjauksen ekosysteemin kehittämisessä, keskeiset toiminnalliset kumppanit ovat elinkeinoelämän edustajat, oppilaitokset, TE-toimisto, kunnat ja kaupungit sekä järjestöt. Tavoitteena on tukea alueellista uudistumista ja vastata yritysten ja työnantajien tarpeisiin.

Tätä tavoittelemme seuraavin toimenpitein:

ELY-keskus edistää yhdessä TE-toimiston kanssa työmarkkinoiden toimivuutta sekä osaavan työvoiman saatavuutta hankkimalla yritys- ja elinkeinolähtöistä työvoimapoliittista koulutusta ja näitä tukevia valmennuspalveluita. Osaamisperustaiset hankinnat ovat työelämän tarpeita tukevia. Varmistamme, että osaamispalvelut ovat käytettävissä myös työllisyyden kuntakokeilujen asiakkailta. Seuraamme osaamispalveluiden laatua ja vaikuttavuutta. Hyödynnämme innovatiivisia hankintamenettelyjä parantaaksemme uuden teknologian ja uusien oppimismenetelmien hyödyntämistä.

Teemme aktiivista työmarkkinoiden, osaamistarpeiden ja toimialojen ennakointityötä yhteistyössä Pohjois-Savon liiton ja Pohjois-Savon TE-toimiston kanssa.

Edistämme koulutuksen saavutettavuutta ja kattavuutta ja teemme yhteistyötä alueellisten koulutuskuntayhtymien sekä korkeakoulutusta tarjoavien oppilaitosten kanssa. Lisäksi panostamme asiakkaiden koulutusohjaukseen. Aktivoimme osaamisen kehittämisen hankkeita sekä sellaisia hankkeita, jotka panostavat koulutuksen osuvuuden parantamiseen, kasvu- ja rakennemuutosalojen muutoksenhallintaa ja jatkuvaan oppimiseen.

ELY-keskus on asettanut alueellisen jatkuvan oppimisen ja elinikäisen ohjauksen koordinaatioryhmän, jossa on osallistujia 17 eri organisaatiosta. Koordinaatioryhmän keskeinen tehtävä on ohjata jatkuvan oppimisen ja elinikäisen ohjauksen alueellisen toimintamallin rakentamista. Koordinaatioryhmä edistää koulutusorganisaatioiden, ohjaustoimijoiden, viranomaisten sekä työelämän yhteistyötä, ja varmistaa palveluiden asiakaslähtöisyyden toteutumista sekä edistää palveluiden laadun kehittämistä.

Mittari: *Osaamisen kehittämisen edistäminen alueella, jotta koulutus- ja osaajatarjonta vastaavat elinkeinoelämän ja jatkuvan oppimisen tarpeisiin (sanallinen).*

Pohjois-Savon ELY-keskus ja TE-toimisto edistävät yhteistyössä maakunnan talouskasvua panostamalla työmarkkinoiden toimivuuden ja yritysten kilpailukyvyyn parantamiseen sekä osaamisen kehittämiseen.

Mittarit:

- yrityslähtöisen koulutuksen lisääminen (erityisesti rekrytointikoulutukset ja f.e.c.-koulutukset) ja näiden toteutuminen
- työpaikalla tapahtuvan oppimisen lisääminen
- rekrytointiongelmien
- vähintään toisen asteen suorittaneiden osuus, sekä korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden osuus

Tavoitteena on valtionosuusrahoitteen työvoimakoulutuksen toteutuminen täysimääräisesti tarpeita vastaavalla tavalla. Lisäämme työvoimakoulutuksen tarjontaa ja asiakasohjausta erityisesti tarvealoille sekä ennakoituille työvoimatarvealoille. Lisäämme

12.12.2022

vuoropuhelua ja kehitämme uusia toimintamalleja ammatillisen koulutuksen järjestäjien kanssa ja aktivoimme kehittämishankkeita osaamisen kehittämiseksi.

Osallistumme ennakoitiverkostoyhteistyöhön alueellisesti ja valtakunnallisesti. Luomme uudenlaista ennakoitivyhteistyötä maakunnan liiton kanssa, jossa tavoitteena on maakunnan nuorten osallisuuden lisääminen ennakoinnissa ja tulevaisuuden rakentamisessa.

Pohjois-Savon ELY-keskus tuottaa ennakointi- ja tilastotietoa alueen yhteisiin tietotarpeisiin, erityisesti aluekehityksestä, työmarkkinoista sekä lyhyen aikavälien osaamis- ja koulutustarpeista. Pohjois-Savon TE-toimisto tuottaa ammattibarometrin avulla tietoa ylitarjonta- ja pula-aloista. Pohjois-Savon ELY-keskus ja TE-toimisto osallistuvat ammattibarometrin kehittämistyöhön.

Lyhyen aikavälin ennakoititietoa hyödynnetään koulutusten suunnittelussa. Keskitytään erityisesti uudistuvan elinkeinoelämän osaamistarpeisiin. Ennakoinnissa huomioidaan tiedon tuotannon lisäksi toimintaympäristön muutokset ja ilmiöt.

Mittari: *Elinikäisen ohjauksen palveluiden saatavuuden ja laadun seuraaminen ja kehittäminen (sanallinen).*

Elinikäisen ohjauksen alueellisen koordinaation painopisteenä on monialaisten ohjauspalveluiden kehittäminen. Kehittämistyössä keskeistä on alueen Ohjaamoiden sekä ohjaukseen liittyvän hanketoiminnan tukeminen. Kuopion Ohjaamon osalta tuetaan sen käynnistämistä, ja muiden Ohjaamojen osalta vahvistetaan edelleen niiden verkostotyötä. Ohjauspalvelujen laadullisen kehittymisen myötä kokonaan työn ja opiskelun ulkopuolella olevien nuorten ja nuorten aikuisten määrä vähenee. Laadukkaalla ja osuvalla ohjauksella ehkäistään syrjäytymistä (esimerkiksi viime sijaisella toimeentulotuella olevien määrä), lisätään mm. osatyökykyisten työllisyyttä ja samalla alueen yritykset saavat tarvitsemiaan osaajia.

Pohjois-Savoon on nimetty jatkuvan oppimisen ja elinikäisen ohjauksen tehtävien kehittämistä ja alueellista yhteensovittamista varten koordinaatioryhmä, jossa on edustettuina ohjauksen näkökulmasta keskeiset tahot (TE-toimisto, oppilaitokset, järjestöt, yritykset ja kuntia). Elinikäisen ohjauksen osalta toimien raportoinnista sovitaan erikseen valtakunnallisen ELO-ryhmän kanssa. Vahvistaaksemme alueellista oppimisen ja ohjauksen strategiatyötä olemme integroineet elinikäisen ohjauksen tavoitteet ja toiminnan alueelliseen jatkuvan oppimisen tavoitteistoon. Koordinaatioryhmä mahdollistaa myös JOTPA:n rahoittamien koulutusten yhteen nivomisen osaksi alueellista koulutustarjontaa.

Elinikäisen ohjauksen edistämiseksi ELY-keskuksilla ei ole enää käytössä aiempien vuosien tapaan kehittämismäärärahaa, joka vaikeuttaa tavoitteiden, eli toiminnan koordinaation toteuttamista. Tämän vuoksi toiminnan painopisteenä on ESR-rahoituksen hyödyntäminen ja aktivointi ohjauksen ja elinikäisen ohjauksen toiminnan kehittämiseksi. Tavoitteena on edistää digitaalisia ratkaisuja ohjauspalveluiden saatavuuden ja parantamiseksi, ohjauksen monialaisuuden lisäämistä sekä lisätä tiedolla johtamista.

Tavoite: *Maahanmuutolla ja kotouttamisella edistetään työllisyyttä, osaamista ja talouskasvua.*

12.12.2022

Maahanmuuton laajennetulla toimialueella Itä-Suomessa (Pohjois-Savo, Pohjois-Karjala ja Etelä-Savo) ELY-keskukset edistävät maahanmuuttajien kotoutumista ja työllistymistä sekä työperäistä maahanmuuttoa. Keskeisenä kotouttamisen painopisteenä on nopea työhön kiinnittyminen. ELY-keskukset kilpailuttavat oman alueensa työelämälähtöiset kotoutuskoulutuksensa. Koulutukset tarjotaan maahanmuuttajille työ- ja elinkeinotoimistojen sekä työllisyyden kuntakokeilujen kautta. ELY-keskukset Itä-Suomessa ovat myös hankkineet yhdessä kotoutuskoulutusta verkossa, josta on saatu hyviä tuloksia ja jonka toteuttamista jatketaan. Työ- ja elinkeinotoimistojen kautta on tarjolla lisäksi muita työllistymistä edistäviä palveluja.

ELY-keskusten strategisessa suunnittelussa huomioidaan hallitusohjelman ja valtion kotouttamisohjelman tavoitteet sekä työllisyyden kuntakokeilut. Itä-Suomen TE-toimistojen vieraskielisistä asiakkaista yli puolet on siirtynyt kuntakokeiluihin.

Monet kunnat Itä-Suomessa vastaanottavat kiintiöpakolaisia ja myönteisen päätöksen saaneita turvapaikanhakijoita. Monessa kunnassa on myös tilapäistä suojelua saavia ukrainalaisia. Alueelle on syntynyt tai syntymässä lyhyessä ajassa useita vastaanotto-keskuksia. ELY-keskukset tekevät tiivistä yhteistyötä kuntien kanssa kotouttamisasi-oissa. Tarvittaessa käynnistetään myös uusia kuntapaikkaneuvotteluja. ELY-keskus edistää yhteistyötä hyvinvointialueen kanssa sekä kotoutumisen edistämiseen liittyvien tehtävien järjestämisessä kunnissa hyvinvointialueiden perustamisen jälkeen. ELY-keskus huomioi kotoutumislain uudistuksen toimeenpanoon valmistautumisen alueellisesti. Tämä pitää sisällään varautumisen kotoutumislain uudistuksen aiheuttamiin alueellisiin viranomaisvastuiden muutoksiin.

Etnisten suhteiden neuvottelukunnan vuonna 2020 alkaneelle kaudelle Pohjois-Savon ELY-keskus nimitti Itä-Suomeen kolmen maakunnan yhteisen alueellisen etnisten suhteiden neuvottelukunnan (ETNO). Itä-Suomen ETNO edistää kumppanuutta, vuoropuhelua ja yhteistyötä maahanmuuttajien, kantaväestön, järjestöjen ja viranomaisten välillä. ELY-keskukset ovat aktiivisesti mukana alueellisessa kumppanuustyössä myös osana työ- ja elinkeinoministeriön kumppanuusohjelmaa.

Mittari:

Panostukset kansainvälisten osaajien maahanmuuton lisäämiseksi ja osaamisen hyödyntämiseksi yritysten kasvussa ja kansainvälistymisessä (sanallinen).

Pohjois-Savon ELY-keskus toimii kansainvälisen rekrytoinnin mallin valtakunnallisena koordinoivana ja kv. ostopalveluhankinnoista vastaavana ELY-keskuksena. Valtavirtaistamme TE-hallinnon asiantuntijoiden osaamisen uudelle globaalille tasolle palvelemaan yritysten kasvuun ja kansainvälistymiseen. Luomme mekanismeja kansainvälisen työvoiman kysynnän ja tarjonnan systemaattisempaan tunnistamiseen. Kehitämme yritysten monimuotoisuutta ja rekrytointivalmiuksia kansainvälisten osaajien suhteen. Luomme ja kehitämme lisää kansainvälisiä rekrytointeja tukevia digitaalisia palveluita ja virtuaalisia rekrytointialustoja kansalliseen käyttöön TE-hallinnossa.

Pohjois-Savossa panostamme kansainvälisten osaajien maahanmuuttoa ja maahanmuuttajien osaamisen hyödyntämistä ja toteutamme osaltamme kansallista Talent Boost-ohjelmaa. Olemme selvittäneet ulkomaalaistaustaisen työvoiman työllistymisen kipupisteitä ja edistämistarpeita Pohjois-Savossa.

12.12.2022

Kansainvälisten osaajien potentiaali tuodaan läpileikkaavasti esiin TE-toimistojen ja ELY-jen yrityspalveluissa; tarjotaan kv. osaajien rekrytointiin liittyviä palveluita yrityksille ja edistetään kansainvälisten osaajien ja yritysten yhteen saattamista alueella.

ELY-keskus tukee hankerahoituksella Kuopion seudun Talent Hubin perustamista. Edistämme ja vastaamme työvoiman saatavuuteen edistämällä työ- ja koulutusperäistä maahanmuuttoa alueella mm. edistämällä ammattiosaajien kiinnittymistä alueelle sekä hyödyntämällä kansainvälisten opiskelijoiden ja osaajien potentiaalia tehokkaammin.

Ulkomaalaisen työvoiman ja opiskelijoiden rekrytointia tehdään kolmessa käynnistyneessä hankkeessa. Tärkeää on saada työnantajat tarjoamaan ulkomaalaisille työpaikkoja ja harjoittelupaikkoja ja näin kiinnittämään heitä maakuntaan. Tärkeää on myös kuntien ja oppilaitosten tarjoamien palvelujen kokonaisuus.

Pilotoimme Suomessa jo asuville ulkomaalaistaustaisille osaajille sekä ulkomailta rekrytoitavalle työvoimalle suunnattuja palveluita, jotka edistävät ja tehostavat henkilöiden työllistyvyyttä Pohjois-Savon alueelle. Lisäksi tarjoamme alueen työnantajille räätälöityjä palveluja ulkomaalaistaustaisen työvoiman työllistämisen ja työpaikkaan sitouttamisen tueksi.

Valjastamme työnvälityksen vahvemmin kansainväliseen rekrytointiin. Lisäämme EURES-palvelun tunnettuutta entisestään ja hyödynnämme TE-palvelujen TE-live -palvelua kansainvälisissä rekrytoinneissa.

1.2 Tavoittelemme hiilineutraaliutta

1.2.1 Hiilineutraaliuden edistäminen

Tavoite: *Suomi on hiilineutraali vuonna 2035. Alueellisella ja paikallisella yhteistyöllä tuetaan siirtymistä hiilineutraalisuuteen, materiaalitehokkuuteen ja suljettuihin kiertoihin. Kehitetään joukkoliikenteen toimintaedellytyksiä. Toimien vaikutuksina päästöt vähenevät.*

Keskeisimmät toimenpiteet:

Edistämme ja toimeenpanemme vuonna 2022 hyväksytyjä ilmastopolitiikan suunnitelmia ja strategioita.

Teemme aktiivista yhteistyötä ohjaavien tahojen kanssa ja annamme oman panoksemme uuden strategiakauden ilmastotavoitteiden ja -mittarien valmisteluun.

Järjestetään ja vakiinnutetaan Pohjois-Savon ilmastofoorumin sekä ilmasto, biotalous- ja kiertotalousverkoston toimintaa. Ilmastofoorumi toimii alueen keskeisimpien toimijoiden keskustelu- ja tiedonjakofoorumina ilmastotyössä. Kehitetään Pohjois-Savon ilmastotiekartan toteutuksen seurantaa. Vahvistetaan maakunnallista kiertotalouteen liittyvää viestintää ja neuvontaa. Rahoitetaan vähähiilisyteen, kiertotalouteen sekä ilmastonmuutokseen sopeutumiseen tähtääviä hankkeita sekä investointeja. Seurataan rahoitettavien hankkeiden vaikuttavuutta ilmastonäkökulmasta. Tehdään laajaa yhteistyötä maakunta-

liiton, kuntien, oppilaitosten, tutkimuslaitosten ja elinkeinoelämän kanssa ilmastonmuutoksen hillinnässä ja sopeutumisessa. Täydennetään markkinaehtoista linja-autoliikennettä ELY-keskuksen hankinnoin. Itä-Suomen liikennestrategia valmistuu ja hyväksytään syksyllä 2022. Strategiassa on vahvasti tavoitteena kestävä liikumisen edistäminen. Linja-autopysäkkejä ja niiden hoitotasoa parannetaan tulevana vuosina. Kävelyn ja pyöräilyn edistämistä tehdään mm. seudullisten edistämishjelmien toimenpiteitä toteuttamalla yhdessä muiden toimijoiden kanssa. Toteutetaan joitakin jalankulku- ja pyöräilyväylähankkeita.

Mittari: *Panostukset vähähiiliseen talouteen siirtymiseksi (sanallinen).*

Teemme laajamittaista yhteistyötä yritysten vihreän siirtymän aktivoimiseksi ja tukemiseksi. Näin pyrimme edesauttamaan yritysten kykyä vastata ilmastonmuutoksen haasteisiin sekä entisestään vahvistamaan suomalaisten yritysten kilpailukykyä kansainvälisillä markkinoilla. Noudatamme DNSH-periaatetta varmistaaksemme toimenpiteiden positiiviset kokonaisvaikutukset.

Kiertotaloutta ja vähähiilisyttä edistävien hankkeiden ja investointien määrä. Edistetään myös-alueidenkäytön keinoin vähähiiliseen talouteen siirtymistä.

Tuetaan ja edistetään yritysten, kuntien ja muiden toimijoiden

- teknologiaratkaisuja (digitalisaatio, tekoäly, pilvipalvelut), jotka edistävät vähähiilisyystavoitteita
- kiertotalouden liiketoimintaratkaisuja (palveluvaltaisuus, uusiutuvat materiaalit, jakamistalous, resurssitehokkuus)
- suunnataan elpymistoimenpiteitä vähähiilisen talouden kasvattamiseen

1.2.2 Kiertotalouden ratkaisut

Tavoite: *Vahvistetaan Suomen roolia kiertotalouden edelläkävijänä.*

Keskeisimmät toimenpiteet:

Vahvistetaan maakunnallista kiertotalouteen liittyvää viestintää ja neuvontaa. Otetaan kiertotalouden edistäminen vahvemmin huomioon kaikissa tehtävissä.

Vahvistetaan alueen kiertotalouden yhteistyöverkostoa esim. lisäämällä tietoisuutta erilaisten kiertotaloutta tukevien hankkeiden toiminnasta sekä aktivoidaan kiertotalous-hankkeita.

Mittari: *Yhdyskuntajätteen kierrätyksen edistäminen (sanallinen).*

Toteutetaan valtakunnallista jätesuunnitelmaa yhteistyössä alueen kuntien ja 3 alueellisen jätehuoltoviranomaisen kanssa. Koordinoidaan alueellista jätehuollon yhteistyöryhmää kolmen ELY-keskuksen alueella, mukana ovat Etelä-Savon ja Pohjois-Karjalan ELYt. Yhteistyöryhmän puitteissa kerätään valtakunnallisen jätesuunnitelman väliraportin taustatietoja. Koordinaattorit tekevät yhteistyötä valtakunnan tasolla vaihtaen hyviä

käytäntöjä yhteistyöryhmien toiminnasta. Tehostetaan sähköiseen tiedonkeruuseen ja –siirtoon siirtymistä. Osallistutaan EU-rakenerahastojen energia- ja materiaalitehokkuutta ja kiertotaloutta tukevien hankkeiden valmisteluun ja vahvistetaan ELY-keskuksen ilmasto- ja kiertotalousryhmän sekä maakunnallisen ilmasto-, biotalous- ja kiertotalousryhmän yhteistyötä. Osallistutaan jätealan ohjausryhmien työhön sekä paikallisen jätehuollon kehittämisseminaareihin. Lisätään kaupunkien, kuntien ja yritysten tietoa jätteiden hyötykäytön mahdollisuuksista. Edistetään rakennusjätteen hyödyntämistä tukevan riittävän vastaanotto- ja kierrätysverkoston muodostumista. Lisätään Itä-Suomen alueen yhteistyötä AVI:t ja ELY-jätelainmukaisissa tulkinnoissa (Teams-alusta). Myös kaavojen edistämiseksi kiinnitetään tiiviimmillä alueilla huomiota yhdyskuntajätteen kierrätyksen edistämiseen (aluekeräysjärjestelmä). Varaudutaan yhdessä muiden toimijoiden kanssa tiedottamaan jätelainsäädännön muutoksen aiheuttamasta muutostarpeesta. Tätä varten laaditaan erillinen tiedotussuunnitelma yhdessä muiden toimijoiden kanssa. Luonnonvarojen kestävää käyttöä edistetään mm. maarakentamisessa.

1.2.3 Edistämme ilmastonmuutokseen sopeutumista

Tavoite: *Varmistetaan, että alueilla tehtävät ratkaisut ovat kestäviä muuttuvassa ilmastossa. Vainkutetaan alueen maaseutuun ja maatalouteen, vesitalouteen sekä maankäyttösektoriin liittyviin maankäyttöä ja kaavoitusta ohjaaviin prosesseihin tulvariskien hallinnan, maankäyttösektorin ilmastotavoitteiden sekä maaperän hiilensidonnan edistämiseksi.*

Keskeisimmät toimenpiteet:

Sisällytetään ilmastonmuutokseen sopeutuminen maankäyttöä, vesialueiden käyttöä, maaseudun kehittämistä ja kaavoitusta ohjaaviin strategioihin, ohjelmiin ja sopimuksiin. Huomioidaan ilmastotavoitteet kaavoituksen edistämiseksi. Hyödynnetään alueen metsävaroja sekä soveltuvia maa-alueita hiilen sidontaan ja monimuotoisuuden edistämiseen. Luonnonsuojelualueiden lisäämisellä parannetaan maaperän hiilensidontakykyä ja monimuotoisuutta.

Laaditaan Hiilineutraali Pohjois-Savo-hankkeessa kuntakohtaiset riskiarvioit ilmastonmuutokseen sopeutumiseksi. Edistetään sopeutumista yhteistyössä muiden alueellisten ilmastohankkeiden kanssa.

Ohjataan rahoitusta ruuantuotannon tuottavuuden ja ilmastokestävyyden parantamiseksi. Tehdään alueellista yhteistyötä muun muassa sään ääri-ilmiöihin, satovaihteluihin, huuhtoutumien kasvuun ja kasvituhoihin varautumiseksi. Hyödynnetään vesitalouden, viljelykierron ja kasvivalintojen mahdollisuuksia sopeutumisessa ja edistetään hiilineutraalin nurmituotannon mahdollisuuksia.

Edistetään riskienhallintaa ja ilmastonmuutokseen sopeutumista ja siihen liittyvää kuntien työtä tulva- ja kuivuusriskien hallinnassa sekä luonnonmukaisten ratkaisujen käytössä ja vahvistetaan alueellista yhteistyötä.

1.2.4 Luonnon monimuotoisuus ja vesien tila

Tavoite: *Luonnon monimuotoisuus vahvistuu toteuttamalla METSO-ohjelmaa sekä käynnistämällä elinympäristöjen tilan parantamisen toimintaohjelman mukaisia kunnostus- ja hoitohankkeita. Tehostetaan vieraslajien torjuntaa ja seurantaan toteuttamalla haitallisten vieraslajien hallintasuunnitelmia.*

Keskeisimmät toimenpiteet:

Vuonna 2023 jatketaan Helmi-hankkeessa paahdeympäristöjen, perinnebiotooppien, lähteiden, rantojen, purojen ja lintuvesien ennallistamista ja kunnostusta erillisrahoituksella. Lisäksi Pohjois-Savon ELY-keskus koordinoi, kouluttaa ja tuottaa neuvontamateriaaleja lähteiden ja sisävesien rantaluonnon kunnostusta koskien. Lisäksi aloitetaan soiden ja lettojen ennallistaminen. SSTE:n toteutusta jatketaan valtakunnallisen tavoitteen edellyttämällä laajuudella. Vanhat suojeluohjelmat n. 100 ha, tavoite on, että 2023 kaikki vanhojen suojeluohjelmien hankintaprosessit ovat käynnissä. Metson kokonaistavoite on saavutettu ja jatkossa tavoite n. 200 ha, SSTE tavoitteena 500 ha. Lajisuojelua edistetään lajistospelvitysten, rajauspäästösten, neuvonnan sekä uuden luonnonsuojelulain tuoman keinovalikoiman kautta. Uusi luonnonsuojelulaki tuo mukanaan kouluttautumistarpeen ja resurssitarpeen. Luontoarvojen säilyttämistä ja suojelua edistetään kaikilla kaavatasoilla. Natura IX päätöksen edellyttämät toimet hoidetaan valtakunnallisen aikataulun mukaisesti. Varaudutaan biodiversiteettistrategian edellyttämiin toimenpiteisiin. Osallistutaan valtakunnalliseen strategisen LIFE-luontohankkeen valmisteluun.

Mittari	2023 Tavoite	2024 Alustava tavoite	2025 Alustava tavoite	2026 Alustava tavoite
Luonnonsuojelualueiden toteutus (ha)	800	800	600	700

Mittari: *Luontotyyppien ja lajisuojelun edistäminen (sanallinen).*

Vuonna 2023 jatketaan helmässä paahdeympäristöjen, perinnebiotooppien, lähteiden, rantojen, purojen ja lintuvesien ennallistamista ja kunnostusta erillisrahoituksella. Lisäksi Pohjois-Savon ELY-keskus koordinoi, kouluttaa ja tuottaa neuvontamateriaaleja lähteiden ja sisävesien rantaluonnon kunnostusta koskien. Lisäksi aloitetaan soiden ja lettojen ennallistaminen. SSTE:n toteutusta jatketaan valtakunnallisen tavoitteen edellyttämällä laajuudella. Vanhat suojeluohjelmat n. 100 ha, tavoite on, että 2023 kaikki vanhojen suojeluohjelmien hankintaprosessit ovat käynnissä. Metso-tavoite on saavutettu, jatkossa tavoite n. 200 ha, SST tavoitteena 500 ha. Lajisuojelua edistetään lajistospelvitysten, rajauspäästösten, neuvonnan sekä uuden luonnonsuojelulain tuoman keinovalikoiman kautta. Uusi luonnonsuojelulaki tuo mukanaan kouluttautumistarpeen ja resurssitarpeen. Luontoarvojen säilyttämistä ja suojelua edistetään kaikilla kaavatasoilla. Natura IX päätöksen edellyttämät toimet hoidetaan valtakunnallisen aikataulun mukaisesti. Varaudutaan biodiversiteettistrategian edellyttämiin toimenpiteisiin. Osallistutaan valtakunnalliseen strategisen LIFE-luontohankkeen valmisteluun.

12.12.2022

Hoitomäärät Helmi-kohteille on arvioitu seuraavanlaisiksi: Perinnebiotoopit 4 kpl, hiekkarannat 5 kpl, lähteet 7 kpl, purot 5 kpl, letot 4 kpl, suot 2 kpl ja lintuvedet 3 kpl. Lajistointeja tehdään 4 kpl. Erityisesti suojeltavien lajien rajauspäätöksiä tehdään 2 kpl. Uhanalaisten lajien esiintymispaikkojen hoitotoimia tehdään viidellä kohteella.

Tavoite: *Vesien tila paranee edistämällä vesien- ja merenhoidon suunnitelmien sekä niiden toimenpideohjelmien toteutusta muun muassa vesiensuojelun tehostamisohjelman rahoituksen avulla. Vesien ja meren hyvän tilan saavuttamiseksi edistetään maa- ja metsätalouden vesiensuojelua, rakennettujen vesien monimuotoisuutta sekä vesihuollon riskien hallintaa. Sovitetaan yhteen vesistöjen käytön, hoidon ja suojelun muuttuvat tarpeet mukaan lukien vaelluskalojen elinkierron elvyttäminen, metsien ja peltojen vesitalous ja tulvasuojelu sekä riskien hallinta muuttuvassa ilmastossa.*

Jatketaan vuosien 2022–2027 vesienhoidon toimenpiteiden toteuttamista. Tavoitteiden saavuttamiseksi tehdään tiivistä sidosryhmäyhteistyötä kaikkien vesistöjen tilaan vaikuttavien toimintasektoreiden kanssa. Erityisen keskeisiä Pohjois-Savossa ovat maa- ja metsätaloussektorit ja kunnostushankkeiden toteuttaminen vaikuttavuuden näkökulmasta. Kunnostushankkeiden määrän ja vaikuttavuuden lisäämiseksi jatketaan vesiensuojelun tehostamisohjelmalla muodostettua toimintamallia (ELY-vesiensuojeluyhdistysyhteistyö). Hankkeiden toteutusta tuetaan harkinnanvaraisilla avustuksilla ja asiantuntijapalveluilla. Toiminnan painopistettä suunnataan yhä enemmän monivaikutteisiin hankkeisiin liittyen etenkin maa- ja metsätalouden vesitalouden ja kuormituksen hallintaan, vähähiilisyteen ja kiertotaloushankkeisiin. Painopisteinä kiertotaloudessa ovat etenkin Ylä-Savo karjatalousalueiden ravinnekierron tehostaminen ja rehevien järvien vähempiarvoisen kalan hyödyntäminen. Vaelluskalojen elinolosuhteiden parantamista jatketaan purkamalla vaellusesteitä, kunnostamalla kalojen lisääntymisalueita sekä kehittämällä kestävä kalastusta.

Virtavesikunnostuksissa tiivistetään yhteistyötä museoalan toimijoiden kanssa kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden vanhojen vesirakenteiden tunnistamiseksi, jotta rakenteet voidaan huomioida tulevien vesistöhankeiden toteutuksessa.

Edistetään tulvasuojelua sekä peltojen ja metsien vesitaloutta vesistövaikutusten pienentämiseksi ja maaperän hiilensidonnin parantamiseksi hanketoiminnan ja vesiensuojelun tehostamisohjelman avulla. Edistetään riskienhallintaa ja ilmastonmuutokseen sopeutumista ja siihen liittyvää kuntien työtä tulva- ja kuivuusriskien hallinnassa sekä luonnonmukaisten ratkaisujen käytössä.

Kehitetään valtion vesitaloushankkeiden toimivuutta vesiolojen ja käyttötarpeiden muuttuessa sekä jatketaan toimenpiteitä tulvariskien hallinnan, vesienhoidon sekä vesistön käytön tavoitteiden saavuttamiseksi. ELY-keskuksen rahoittamissa hankkeissa painotetaan vähähiilisyttä.

Mittari: *Itämeren ja vesien hyvä tila (sanallinen).*

Vesistökuunnostushankkeiden osalta vuoden 2023 tavoitteet on kuvattu kohdassa "Vesistökuunnostusten edistäminen". Hajakuormituksen hillinnän osalta panostetaan edelleen maa- ja metsätalouden vesiensuojeluun. Maataloudessa edistetään etenkin lannan

12.12.2022

prosessointia, lannan ympäristöystävällistä käyttöä, neuvontaa ja monitavoitteisia vesitaloushankkeita.

Metsätaloudessa jatketaan tiivistä sidosryhmäyhteistyötä ja osallistutaan kehittämishankkeisiin. Metsätaloudessa erityiskohteena tulevat olemaan ojitetut turvemaat ja pienvedet, erityisesti purojen kunnostukset ja noususteiden poistaminen. Pistekuormituksen valvonta- ja hallintomenettelyissä huomioidaan kohdealueen vesistöjen tila ja ympäristötavoitteet. Pohjavesien osalta tuetaan suojelusuunnitelmien päivityksiä ja riskienhallintatoimenpiteiden toteutusta. Perustetaan pohjaveden seuranta-asema Koillis-Savoon.

Edistetään Järvi-Suomen maaseudun ympäristö- ja ilmasto-ohjelmassa esitettyjä toimenpiteitä.

Mittari: *Vesistökuunnostusten edistäminen (kpl/kpl) (sanallinen)*

Käynnissä 18 hanketta, vireillä viisi, valmistuneita 2 kpl. Vesistökuunnostuksiin luotua toimintamallia (ulkopuolinen toimija) kehitetään edelleen niin, että toimintatapa vakiintuu. Tuetaan erityisesti laajempien ja vaikuttavampien hankkeiden edistämistä. Kiinnitetään huomio avustushankkeiden ilmastovaikutuksiin. Purohelmihankkeessa ennallistetaan viisi puro- ja virtavesiympäristöä. Jatketaan lintuvesikunnostuksia ja kahdelle hankkeelle haetaan vesilupa. Lintuvesihankkeita valmistuu kolme (3).

Vakiinnutetaan vesistökuunnostusten toimintamalli, jolla edistetään tehokkaasti vesienhoitosuunnitelmien toimenpideohjelmassa esitettyjen ja muiden vesiympäristön käyttöä parantavien hankkeiden toimeenpanoa yhteistyössä alueen toimijoiden kanssa. Omaehtoisten hankkeiden tukemisen ja ohjaamisen ohella edistetään laajempia ja vesiensuojelun kannalta vaikuttavampia tavoitteita. Virtavesien kunnostustarpeet on kartoitettu (noususteet) ja jatketaan lintuvesien kunnostuksia. Parannetaan pohjaveden käytettävyyttä kestäväällä tavalla yhdyskuntien vedenhankintaan sekä pohjavesialueiden riskien hallintaa edesauttamalla alueellista yhteistyötä, varautumista sekä rakennemuutosta vesihuollossa. Osallistutaan virtavesikunnostusten ohjausryhmä- ja asiantuntijatyöhön, seurantojen suunnitteluun sekä kunnostuskohteiden valintaan.

1.2.5 Kestävä kaupunkikehitys

Tavoite: *Tuetaan kestäväää kaupunkikehitystä. Kaupunkiseutujen kestävyys ja elinympäristön laatu paranevat. Kehitys kaupunkiseutujen ja maaseudun välillä on toisiaan tukevaa ja vuorovaikutteista. Kestävä alue- ja yhdyskuntakehitys ja kehittyvät liikennepalvelut ja toimivat yhteydet edistävät ihmisten arjen sujuvuutta ja elinkeinojen toimintaedellytyksiä ja mahdollistavat eri alueiden vahvuuksien ja voimavarojen hyödyntämistä kaikkialla maassa/erityyppisillä alueilla.*

Keskeisimmät toimenpiteet:

Painopistealueina ovat kaupunkiseutujen yhdyskuntarakenteen eheyttämistä, liikennetarpeen vähentämistä ja palvelurakenteen kehittämistä koskevat kysymykset, kuntien

12.12.2022

strateginen suunnittelu (erityisesti Kuopion seudun MAL-sopimus ja Kuopion ja Siilinjärven kaupunkirakennemalli), laaja-alainen yleiskaavoitus, yleiskaavoituksen kehittäminen ja vaikutuksiltaan merkittävien alueiden asemakaavoitus. Edistetään kulttuuriympäristöjen vaalimista ja tuetaan kaupunkiseutujen kestävyttä kaavoituksen keinoin. Edistetään lähiluontoon perustuvaa virkistyskäyttöä (esim. Puijo).

Toteutetaan yhdessä kuntien kanssa Kuopion seudun liikennejärjestelmäsuunnitelmaa, joka tukee kaupunkiseutusunnitelman toteutumista. Toteutetaan MAL-sopimuksen liikenne- ja infratoimenpiteitä.

Osallistutaan tiiviisti maakuntaohjelmatyöhön, EU-ohjelmien toteuttamiseen, Pohjois-Savon Uuden kasvun suunnitelman toteuttamiseen.

Mittari	2023 Tavoite	2024 Alustava tavoite	2025 Alustava tavoite	2026 Alustava tavoite
Palvelujen ja joukkoliikenteen järjestämistä tukeva taajamarakenne (vähintään 20as/ha alueella asuvan väestön osuus koko kaupunkiseudun väestöstä (%)) (TA)	63,5	63,5	63,5	63,5

TA= tavoite sisältyy valtion talousarvioon

Mittari a): *Alueiden kehittämisen painopisteet (sanallinen).*

Alueiden kehittämisen alueelliset painopisteet ovat kuvattuina kokonaisuudessaan tässä asiakirjassa.

Vahvistetaan ELY-keskuksen roolia Valtioneuvoston aluekehittämispäätöksen (ALKE-päätös) edistäjänä ja valtion edustajana alueella yhteistyössä maakunnan liiton ja muiden kumppaneiden kanssa.

ELY-keskuksen ja TE-toimiston palvelujen (mm. osaava työvoima, yrittäjäyys, elinkeinon kehittäminen) suuntaamisessa huomioidaan valtakunnalliset ja alueelliset aluekehittämistä koskevat painopisteet ja linjaukset.

Mittari b): *Alueidenkäytön edistämisen painopisteet (sanallinen).*

Painopistealueina kaavojen edistämässä ovat kaupunkiseutujen yhdyskuntarakenteen eheyttämistä, liikennetarpeen vähentämistä ja palvelurakenteen kehittämistä koskevat kysymykset (erityisesti Kuopio-Siilinjärvi alue), erityisesti MAL-sopimus, Kuopion ja Siilinjärven kaupunkirakennesuunnitelma, kuntien strateginen suunnittelu, laaja-alainen yleiskaavoitus, yleiskaavoituksen kehittäminen ja vaikutuksiltaan merkittävien alueiden asemakaavoitus. Luonnonsuojelun ja kulttuuriympäristön roolia edistetään edelleen vahvasti kaavoituksessa hallitusohjelman ja kulttuuriperintöstrategian mukaisesti. Kytetään

ilmastonmuutoksen hillinnän ja siihen sopeutumisen huomioimista kuntien kaavoitukseen. Osallistutaan lisäresurssin avulla maakunnan (itäisen Suomen) tuulivoimarakentamisen edistämiseen (kaavoitus, vaikutusten arviointi, lupamenettelyt ja muu tuulivoiman käyttöä edistävä työ). Osallistutaan valtakunnallisen PIMA-strategian edistämiseen. Hoidetaan MRL:n muutoksiin ja uudistamiseen liittyvää neuvontaa, koulutusta ja laillisuusvalvontaa. Rääätälöidään kehittämiskeskusteluja yhteistyössä kuntien kanssa ja otetaan teemoja kuntakohtaisesti esiin esim. hiilineutraalin Pohjois-Savon tavoitteesta, vesihuollosta, kuntien ja ELY-keskuksen välisestä verkkoympäristössä tapahtuvasta yhteistyöstä. Alueidenkäytön osalta kiinnitetään perinteiseen tapaan erityishuomio merkittäviin strategisiin kaavoihin ja jaetaan tietoa MRL:n mahdollisesta uudistuksesta. Kehittämiskeskusteluihin osallistuu ELY-keskuksen asiantuntijoita kaikilta vastuualueilta.

DIGI-tavoite: Seurataan valtakunnallisen rakennetun ympäristön tietojärjestelmän kehitystyötä ja edistetään maakunnan kuntien maankäytön suunnittelun ja rakentamisen siirtymistä digitaaliseen pohjalle mm. kehittämiskeskusteluissa ja neuvonnalla.

1.3 ELY-keskuksen aluekohtainen strateginen tavoite

Strategisten tulostavoitteiden lisäksi ELY-keskus toteuttaa aluekohtaisia strategisia tavoitteita olemassa olevien määrärahojen puitteissa. Kaikki ELY-keskuksen tulostavoitteet perustuvat hallitusohjelmaan, AVI-ELY -strategia-asiakirjaan, eri hallinnonalojen strategioihin, EU-osarahoitteisiin ohjelmiin ja suunnitelmiin sekä ottavat huomioon hallituksen aluekehittämispäätöksen ja maakuntaohjelmien linjaukset.

2 Toiminnallinen tuloksellisuus

2.1 Asiakkuudet, digitalisaatio ja yhteiset toimintatavat

Tavoite: *ELY-keskukset sitoutuvat aktiivisesti toimintansa uudistamiseen ja ottavat järjestelmät käyttöön, kehittävät osaamistaan, hyödyntävät tietoa päätöksenteossaan ja toimintansa kehittämisessä. ELY-keskuksen kehittämisen painopisteiden ja toiminnan osalta toteutetaan säännöllisesti CAF-arviointi. ELY-keskus viestii palveluistaan ja toiminnastaan laadukkaasti, oikea-aikaisesti ja ymmärrettävästi osallistuen aktiivisesti yhteiskunnalliseen vuoropuheluun.*

Keskeisimmät toimenpiteet:

ELY-keskukselle on laadittu vuoden 2020 CAF-arvioinnin perusteella kehittämissuunnitelma vuosille 2022–2024. Kehittämissuunnitelman keskeiset painopisteet ovat johtaminen, henkilöstön kehittäminen, asiakkuus, digitalisaatio ja tuloksellisuus. Jokaiselle osaluokalle on määritelty vuosittaiset toimenpiteet asetettuihin tavoitteisiin pääsemiseksi. Kehittämistarpeita arvioidaan säännöllisesti huomioiden myös valtakunnalliset kehittämissuunnitelmat.

12.12.2022

Viestintä on ajankohtaista, monikanavaista, vuorovaikutteista ja uusia toimintatapoja kehittävää: Pohjois-Savon ELY-keskuksen viestinnässä toteutetaan ELY-keskusten yhteistä viestintästrategiaa, jonka tavoitteena on yhdenmukaistaa viestinnän suunnittelua ja toteutusta sekä innostaa asiantuntijoita ja johtoa entistä aktiivisempaan viestintään uudistamalla viestintäkulttuuria. Tavoitteena on, että viestintämme on aiempaa näkyvämpää, kiinnostavampaa ja vaikuttavampaa. Viestinnällä tuemme ELY-keskusten toimintaa, tavoitteita ja arvoja sekä AVI-ELY-strategian toteutumista. Toteutamme viestintää KEHA-keskuksen tukemana, yhteistyössä ohjaavien tahojen, yhteistyövirastojen sekä alueen sidosryhmien kanssa.

Pohjois-Savon ELY-keskuksessa viestinnän kehittämisen toimenpiteet tukevat viestinnän ja asiakkuuksien kehittämissuunnitelman toteutusta. Viestinnän kehittämistoimenpiteet painottuvat vaikuttavuusviestinnän, viestintäkulttuurin, sisäisen viestinnän ja asiakaskeksisyyden kehittämiseen. Toimenpiteet konkretisoituvat suunnitteluprosessin edetessä. Viestinnällä on vuosittainen vuosisuunnitelma ja painopisteet, jotka hyväksytään ja niitä seurataan johtoryhmässä.

Edistetään strategisia tavoitteita tukevaa kokeilukulttuuria toteuttamalla erilaisia uusien toimintatapojen lyhytkestoisia kokeiluja, joiden tuloksia analysoidaan ja päätetään mahdollisista jatkotoimista.

Tuodaan lisäarvoa asiakkaille ja sidosryhmille tiedolla johtamisen välineillä. Rakennetaan aktiivisesti toimivia kumppanuusverkostoja maakunnan eri toimijoille hyödyntäen erilaisia toimintamalleja.

Tiivistetään sisäistä ja ELY-keskusten välistä yhteistyötä tehtävien hoidossa.

Tavoite: *ELY-keskuksen palvelut ja palveluprosessit ovat tehokkaita, helposti saavutettavissa, asiakastarpeet huomioivia ja asiakkaiden yhdenvertaisuudesta huolehditaan. ELY-keskusten asiakkuusstrategian toimeenpanoon sitoudutaan. Palveluiden laatua arvioidaan toimialaohjauksessa. Lisätään innovatiivisten hankintojen käyttöä. Edistetään sosiaalisten, ilmasto- ja kestävä kehityksen tavoitteiden toteutumista julkisten hankintojen kautta. Saumattomat palveluprosessit mahdollistavat yritystoimintaa ja tukevat uuden yritystoiminnan syntymistä.*

Keskeisimmät toimenpiteet:

Johdamme ELY-keskusten asiakaskokemusta mm. asiakkuusosaamista kehittämällä. Kehitämme palveluja ja prosesseja asiakastarvelähtöisesti.

Vastaamme asiakkaiden tarpeisiin ratkaisukeskeisesti yli vastuualuerajojen aikaansaadaksemme mahdollisimman suurta vaikuttavuutta.

Toteutetaan ELY-keskusten yhteistä asiakkuusstrategiaa. Pohjois-Savon ELY-keskuksessa asiakkuuden kehittämisen toimenpiteet sisällytetään POS ELY 2024 -suunnitelmaan. Tavoitteena on parhaan mahdollisen ratkaisun löytäminen asiakkaalle. Kehitämme asiakasymmärrystä, positiivista asiakaskokemusta ja asiakastiedon hyödyntämistä palveluiden kehittämisessä. Lisäksi tunnistamme yhteisiä asiakkaita ja luomme ELY-palvelukulttuuria. Toimenpiteet konkretisoituvat suunnitteluprosessin edetessä.

12.12.2022

Sidosryhmätyötä kehitetään sidosryhmätutkimusten tulosten perusteella tavoitteena asiakkaiden parempi palvelu yhdessä yhteistyökumppaneiden ja palvelutuottajien kanssa hyödyntäen verkostoja ja kumppanuuksia. Verkosto- ja kumppanuustyöskentelyn ja johtamisen osaamista kehitetään.

Asiakastiedon hyödyntämistä ja hallintaa kehitetään varmistamalla riittävät tiedon hyödyntämisen menettelyt ja hyödyntämällä systemaattisemmin Kasvu CRM:n sisältämää asiakas- ja tapahtumatietoa.

Tavoite: *ELY-keskukset edistävät osaltaan uuden teknologian hyödyntämistä joustavan ja paikariippumattoman työskentelyn mahdollistamiseksi.*

Keskeisimmät toimenpiteet:

Kehitämme digitaalisia toimintatapoja jatkuvasti ja tuemme henkilöstöä digityökalujen täysimittaisessa hyödyntämisessä hybridityöskentelyyn ja monipaikkaisuuteen perustuvan työskentelymallin edellyttämällä tavalla. Esitämme aktiivisesti uusia toimintamahdollisuuksia ja otamme käyttöömme valtakunnalliset menetelmät ja työkalut. Kartoitamme aktiivisesti osaamisen kehittämisen tarpeita hybridityöskentelyyn ja digitaalisten työkalujen käyttöön liittyen.

Mittari	2023 Tavoite	2024 Alustava tavoite	2025 Alustava tavoite	2026 Alustava tavoite
ELY-keskusten sidosryhmien kokonaistyytyväisyys (TA)	>4	>4	>4	>4
ELY-keskuksen asiakaspalvelutyytyväisyys (kokonaistulos) (TA)	>4	>4	>4	>4

TA= tavoite sisältyy valtion talousarvioon

Mittari: *Innovatiiviset julkiset hankinnat (sanallinen).*

Tavoitteena on, että 10 % toteuttavista työvoima- ja yrityspalveluiden hankinnoista olisi vuoteen 2023 mennessä luonteeltaan innovatiivisia. Innovatiivisten hankintojen avulla edistetään erityisesti työllisyyden edistämisen, sosiaalisten sekä kestävän kehityksen tavoitteiden toteutumista. Teemme vaikuttavuuden mallinnuksen sekä tiekartan innovatiivisten hankintojen edistämiseksi.

Tavoite: *Vahvistetaan alueellista, kansallista ja kansainvälistä yhteistyötä ja osaamisverkostoja, lisätään sähköistä asiointia ja hyödynnetään digitalisaation mahdollisuuksia toiminnan ja*

12.12.2022

asiakslähtöisen asioiden kehittämiseen. Parannetaan asiakaspalvelua pitämällä asiakkaiden kannalta keskeiset tietovarannot ajan tasalla ja huolehtimalla ajantasaisesta viestinnästä.

Keskeisimmät toimenpiteet:

Osallistumme aktiivisesti ELY-keskusten yhteisen asiakkuudenhallintajärjestelmän ja asiakaskokemuksen mittaamisen selvitys- ja kehittämistyöhön sekä toimeenpanoon.

Tavoite: *ELY-keskuksille, TE-toimistoille ja KEHA-keskukselle on käynnistetty yhteisen digikehitysohjelman toteutus KEHA-keskuksen koordinoimana. Osana Digikehitysohjelmaa panostetaan virastokokonaisuuden digikyvykkyyden nostamiseen, siirrytään palvelukohdaisesta/vastuualuekohtaisesta kehittämisestä toimijoiden yhteentoimiviin asiakslähtöisiin palveluihin – kokonaistavoitteena on siirtyä eGovernment -tasolta Digital Government -tasolle vuoteen 2025 mennessä. Digikyvykkyyden nostamista tuetaan myös vuonna 2022 perustetun digiyhdyshenkilöverkoston avulla.*

ELY-keskukset sitoutuvat osallistumaan KEHA-keskuksen koordinoiman digikehitysohjelman yhteiseen kehittämiseen ja palvelujen digitalisaatioon. ELY-keskukset ottavat käyttöön ohjelman tuottamia ratkaisuja ja sitoutuvat tukemaan niiden käyttöä virastoissa.

Vuoden 2022 aikana on toteutettu digikyvykkyyden ulkoinen asiantuntija-arviointi. Vuodelle 2023 ELY-keskusten yhteinen digikyvykkyyden tavoitetaso on vähintään 3,2 (asteikko 1–5).

Keskeisimmät toimenpiteet:

Osallistumme aktiivisesti digiyhdyshenkilöverkoston toimintaan sekä ohjelman tavoitteiden toteuttamiseen. Aktivoimme henkilöstöä hyödyntämään tarjolla olevaa koulutusta digikyvykkyyden kehittämiseksi. Digiyhdyshenkilö välittää digiyhdyshenkilöverkoston käsittävät asiat henkilöstön tietoon ja tukee henkilöstöä digitaalisten alustojen ja työkalujen käyttöönotossa ja hyvien digitaalisten työskentelytapojen ja käytänteiden toteuttamisessa.

Mittari	2023 Tavoite	2024 Alustava tavoite	2025 Alustava tavoite	2026 Alustava tavoite
Maatalouden ja elintarviketurvallisuuden valvontasuunnitelmien toteuttaminen täysimääräisesti, %	100	100	100	100
Ympäristövalvonnan valvontasuunnitelmiin sisältyvän YSL:n mukaisen valvontaohjelman toteuttaminen (%)	100	100	100	100

Mittari: Tietoturvan taso (sanallinen).

ELY-keskuksessa pidetään yllä tietoturvan perustasoa ja maaseutuyksikön osalta ISO27001 standardin mukainen taso. Pohjois-Savon ELY-keskus on tiedonhallintalain mukainen tiedonhallintayksikkö, joka noudattaa yhteistä ELY/TET/KEHA-tiedonhallintamallia sekä osallistuu tiedonhallintamallin kehittämiseen ja ylläpitoon siihen asetettujen yhteistyöryhmien kautta.

Tavoite: *Julkisen talouden neuvottelussa 5.4.2022 ELY-keskusten toimintamenoihin osoitettiin voimavaroja vihreään siirtymän vauhdittamiseen ja etusijamenettelyn toteuttamiseen. Resurssien käytössä tulee huomioida viranomaisyhteistyön tukeminen sekä se, että ko. resurssi ei saa pienentää perustehtävien rahoitusta. Voimavarojen käyttöä tullaan seuraamaan.*

3 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Tavoite: *ELY-keskusta johdetaan määrätietoisesti ja hyvää henkilöstöpolitiikkaa noudattaen. ELY-keskukset panostavat henkilöstön työhyvinvoinnin edistämiseen. Osaamisen varmistamisessa ja osaamisen kehittämisessä huomioidaan myös muuttuvat asiakastarpeet.*

Keskeisimmät tavoitteet ja toimenpiteet:

Toimet määritelty tarkemmin ELY-keskuksen kehittämissuunnitelmassa 2024.

Tavoitteena on, että ELY-keskuksen henkilöstön osaaminen on ajantasaista ja kehittyvää, henkilöstö on innostunut uudistumaan ja muutoksiin suhtaudutaan avoimesti. Henkilöstön osaamisen ylläpitoa ja kehittämistä tuetaan suunnitelmallisesti valituilla strategisilla painopistealueilla mm. järjestämällä koulutus- ja keskustelutilaisuuksia ilmastoasioiden huomioon ottamisesta työtehtävissä, asiantuntijaviestinnästä, digitalisaatiosta, asiakkuuksien hoitamisesta ja tietoturvasta.

Tavoitteena on, että ELY-keskuksen henkilöstön työhyvinvointi ja työtyytyväisyys pysyy korkealla tasolla.

Työtyytyväisyyttä ylläpidetään kokonaisvaltaisesti osa-alueilla:

- johtaminen
- työn sisältö ja vaikutusmahdollisuudet
- toimintakulttuuri
- vuorovaikutus ja viestintä

Poikkeamiin reagoidaan välittömästi. ELY-keskus on valinnut toimintansa yhdeksi painopistealueeksi toimenpidekokonaisuuden teemalla "osaava, motivoitunut ja hyvinvoiva henkilöstö".

12.12.2022

Mittari	2023 Tavoite	2024 Alustava tavoite	2025 Alustava tavoite	2026 Alustava tavoite
Henkilöstöbarometrin tyytyväisyysindeksi (TA)	>3,6	>3,6	>3,6	>3,6

TA= tavoite sisältyy valtion talousarvioon

4 Erikoistumis- ja keskitetyt tehtävät

Pohjois-Savon ELY-keskus hoitaa seuraavat erikoistumis- ja keskitetyt tehtävät:

- Järvi-Suomen kalataloustehtävät (Pohjois-Savo, Etelä-Savo, Pohjois-Karjala, Keski-Suomi, Pirkanmaa, Häme)
- maahanmuuttajien kotoutumiseen liittyvät tehtävät Pohjois-Savon, Etelä-Savon ja Pohjois-Karjalan ELY-keskusten alueilla
- mehiläistalouden kansalliset pesäkohtaiset tuet

Lisäksi koordinoivia tehtäviä seuraavissa asiakokonaisuuksissa:

- valtakunnallisen kansainvälisen rekrytointimallin koordinoiva ja kv. ostopalveluhankinnoista vastaava ELY-keskus
- TE-live -palvelun laajentaminen valtakunnalliseksi ja palvelun valtakunnallinen laatu

MMM:n toimialanohjauksessa sovittavat erikoistumistehtävät vuodelle 2023

- Saimaannorpan suojelua koskevien sopimusten tekeminen ja korvausten maksaminen
- Vuoksen vesistön uhanalaisten vaelluskalojen hoito-ohjelmien laatiminen ja toimeenpano
- Kalastonhoitomaksujen myönnön valtakunnallinen koordinointi
- Rapustrategiatyön johtaminen

5 Voimassaolo ja seuranta

Tulossopimuksessa asetettuja strategisten tulostavoitteiden toteutumista seurataan poikkihallinnollisessa yhteistyössä ja osana kunkin hallinnonalan toimialaohjauksen menettelyjä. Tulostavoiteasiakirjassa tavoitteet asetetaan neljälle vuodelle. Tulostavoitteista sovitaan vuodelle 2023 sitovasti. Vuosien 2024–2026 tavoitteista sovitaan alustavasti.

12.12.2022

Tulostavoiteasiakirjan budjettivuoden tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan tilinpäätöksessä ja siihen kuuluvassa toimintakertomuksessa.

5.1 Liite

ELY-keskusten toimintamenomääräraahajako.

6 Allekirjoitukset

Hyväksymme osaltamme vuoden 2023 tavoitteet. Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Työ- ja elinkeinoministeriö

Tiina Korhonen, ylijohaja

Maa- ja metsätalousministeriö

Jaana Husu-Kallio, kansliapäällikkö

Ruokavirasto

Antti-Jussi Oikarinen, pääjohtaja

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Anita Lehikoinen, kansliapäällikkö

Ympäristöministeriö

Juhani Damski, kansliapäällikkö

Väylävirasto

Kari Wihlman, pääjohtaja

12.12.2022

Väylävirasto

Mirja Noukka, toimialajohtaja

Pohjois-Savon ELY-keskus

Tommi Huttunen, va. ylijohaja

Pohjois-Savon ELY-keskus

Kimmo Haapanen, johtaja

Pohjois-Savon ELY-keskus

Jan Blomberg, va. johtaja

ELY-KESKUSTEN TOIMINTAMENOMÄÄRÄRAHAN ALUSTAVA JAKO VUODELLE 2023, LUONNOS 24.11.2022

Liite

	Jako 2022 (pl. kerta- luonteiset, matkat, muut me- not, virkis- tys)	Matkat, muut me- not ja vir- kistys	Palkkaus- ten tarkis- tukset	Toimitila- ja mat- kasäästöt	Ympäristöso- pimuksiin (CAP27) liit- tyvät sopi- muskäsitte- lyt	Monitorointi (CAP27)	Luonnonsuojelu- lain uudistami- sesta johtuvat li- sätehtävät	Vihreän siirty- män vauhdit- taminen	Rahoituskau- den vaihtumi- sen lisäresurs- sit	HE kotoutu- mislain muuttami- sesta, tila- päinen suo- jelu	Muut muu- tokset	MÄÄRÄRAH A YHTEENSÄ
Uusimaa	14 060 741	530 080	322 500	-40 100	73 200	39 900	180 300	525 000	38 200	263 200	0	15 993 021
Varsinais-Suomi	12 816 800	738 020	294 000	-106 400	187 300	64 700	120 100	375 000	97 600	197 400	60 900	14 845 420
Satakunta	2 350 400	124 500	53 900	-15 600	54 400	41 200	0	0	28 400	65 800	0	2 703 000
Häme	6 028 400	203 760	138 300	-25 400	93 500	44 400	180 700	375 000	48 700	131 600	75 000	7 293 960
Pirkanmaa	6 231 000	392 200	143 000	-52 300	82 000	54 800	120 500	450 000	42 700	65 800	0	7 529 700
Kaakkois-Suomi	9 054 100	412 480	207 700	-57 200	47 900	37 400	90 400	75 000	25 000	65 800	0	9 958 580
Etelä-Savo	5 737 459	245 840	131 600	-26 300	92 000	25 500	60 300	0	48 000	65 800	1 013 000	7 393 199
Pohjois-Savo	7 663 600	415 140	175 800	-54 100	132 200	46 600	120 500	150 000	68 900	65 800	0	8 784 440
Pohjois-Karjala	4 097 300	182 060	94 000	-18 600	58 500	26 100	60 300	0	30 500	65 800	60 900	4 656 860
Keski-Suomi	9 505 300	365 560	218 100	-46 400	62 000	33 300	60 300	75 000	32 300	65 800	60 900	10 432 160
Etelä-Pohjanmaa	9 902 600	486 340	227 200	-75 800	31 100	77 900	120 500	825 000	16 200	65 800	0	11 676 840
Pohjanmaa	3 285 200	175 340	75 400	-20 300	82 000	59 000	0	0	42 700	131 600	0	3 830 940
Pohjois-Pohjanmaa	9 188 800	437 260	210 800	-66 900	134 500	61 100	120 500	525 000	70 100	65 800	1 317 800	12 064 760
Kainuu	3 687 200	188 420	84 600	-27 100	30 000	12 500	60 300	75 000	15 600	65 800	0	4 192 320
Lappi	9 360 900	487 920	214 800	-82 200	48 100	18 400	60 300	75 000	25 100	65 800	25 000	10 299 120
KEHA oma toiminta	24 663 200	899 300	565 800	-105 300	0	0	0	0	0	197 400	183 000	26 403 400
KEHA/ELY-keskusten yhteiset menot	36 559 868	0	0	-622 000	391 300	207 200	220 000	571 600	70 000	230 000	592 500	38 220 468
TE-ASPA	5 073 600	0	116 400	0	0	0	0	0	0	0	0	5 190 000
YHTEENSÄ	179 266 468	6 284 220	3 273 900	-1 442 000	1 600 000	850 000	1 575 000	4 096 600	700 000	1 875 000	3 389 000	201 468 188